

PRÒLEG

Sabem que el professor doctor Antoni M. Badia i Margarit no és amic de gaires solemnitats, i n'esdevé fins i tot enemic si són dedicades a la seva persona. Allò que mai no ha estalviat en la feina professional i en el compromís cívic: un lliurament total, sense condicions, sense excloure riscos alts que li han causat violència física i moral de part de l'opressió a les llibertats més elementals i al reconeixement del nostre poble, considera que no mereix cap distinció. El professor Badia té un sentit de responsabilitat modèlic, que l'empeny a actuar amb tanta discreció com decisió en els àmbits en què aporta una insòlita capacitat científica i un capteniment exemplar com a ciutadà gens indiferent als destins de la seva terra, la seva llengua, la seva cultura, sempre des d'una posició oberta a l'univers sense fronteres.

Antoni M. Badia i Margarit és sens dubte un dels estudiosos més destacats del segle xx i començos del segle XXI en l'anàlisi de la història interna i externa de la llengua catalana. Des d'una formació àmplia i sòlida com a romanista, hi ha penetrat a partir dels orígens més remots fins als nostres dies. Els seus treballs constitueixen una base absolutament imprescindible per a qualsevol investigador del nostre idioma, tant se val si és sincronista o diacronista; basta veure les relacions

bibliogràfiques de la major part de resultats de recerca en lingüística i filologia catalanes, per a adonar-se que el seu nom hi apareix com a referent indefectible.

Antoni M. Badia i Margarit, en una trajectòria llarga com a docent i investigador, ha estat un dels poquíssims principals especialistes que ha sabut bastir tesis fonamentals per a la caracterització de la llengua catalana. Altrament, la preocupació per les amenaces a una digna subsistència que pateix des de fa segles ha arribat a obsessionar-lo i és la causa de l'endinsament que fa en l'anàlisi del vessant sociolingüístic, dels conflictes amb el castellà, de la marginació en diversos àmbits del quefer humà, de la degradació per les interferències de la llengua dominant, que escapça la pròpia del territori. I així Badia i Margarit esdevé, podem dir que sense voler-ho, un referent també en l'estudi de la minorització del català; havia d'ésser així, si tenim en compte la militància intel·lectual que mai no ha abandonat en l'exercici de la professió.

El professor Badia i Margarit despunta molt singularment pel rigor científic, el compromís social, la lleialtat infrangible al seu país, el mestratge exemplar, la generositat d'estar permanentment al servei de les causes més urgents i essencials: a primera línia i sempre.

No seria honrat que amagués la sinceritat d'esmentar la sorpresa reiterada durant massa anys entre els qui el coneixem com a deixebles o com a col·legues a no sentir el seu nom en la proclamació del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Era tan obvi que havia d'ésser un dels primers que en fos distingit! S'adequava tant el seu perfil, la seva trajectòria, els seus mèrits, als objectius per què fou instituït, que no podíem explicar-nos raonablement una dilació totalment injustificable. Hom diu que la història acaba situant les persones i els fets al lloc que els correspon; en aquest cas, la sentència s'ha acomplert. S'ha fet esperar, certament; massa. Però la realitat tan ostensible de la persistència del treball del professor Badia i

Margarit, despreocupat del tot del reconeixement en forma de recompenses, aplicat exclusivament a fer prosperar la seva nació mitjançant la investigació i el renovellament del coneixement, ha vençut reticències incomprensibles, que han estat, doncs, abatudes per l'evidència dels fets.

Els companys i les companyes, els col·legues, les amigues i els amics de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans sentim l'orgull i la satisfacció que s'hagi premiat l'obra ingent i valuosíssima del professor Badia i Margarit, i el seu compromís il·limitat amb la societat catalana, amb un dels guardons més emblemàtics i importants: el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Badia i Margarit se l'havia guanyat amb escreix feia anys i anys. Ha arribat tard, molt tard; però ja sabem que sovint costa que es faci justícia en les persones.

La Secció Filològica li vol retre un petit homenatge amb aquesta publicació que li dediquem. Més que petit, minúscul. Tanmateix és ple d'estimació, d'admiració, de respecte i, sobretot, d'agraïment per tant com hem après i aprenem de la seva saviesa i de la seva humanitat.

JOAN MARTÍ I CASTELL
President de la Secció Filològica
de l'Institut d'Estudis Catalans